

THE EVALUATION OF THE OPINIONS OF BASIC EDUCATION TEACHERS ON THE UNDESİRED STUDENT BEHAVİORS ENCOUNTERED IN THE CLASSROOM

Hüseyin BAKIR* Mehmet Sıddık URTEKİN** İlker TURAY*** Mehmet Hakim ERDEN****

*Milli Eğitim Bakanlığı, Yüceli İlkokulu, Okul Müdürü, Mardin, huseyinbakir@windowslive.com
ORCID:0000-0003-1158-1149

**Milli Eğitim Bakanlığı, Kızıltepe Taşlıca Ortaokulu, Müdür Yardımcısı, Mardin, urtekin@hotmail.com
ORCID:0000-0001-8611-1075

*** Milli Eğitim Bakanlığı, Kızıltepe Taşlıca İlkokulu, Müdür Yardımcısı, Mardin, ilkerturay@hotmail.com
ORCID:0000-0001-9830-7702

****Milli Eğitim Bakanlığı, Yüceli İlkokulu, Müdür Yardımcısı, Mardin, hakim_erden@hotmail.com
ORCID:0000-0002-6063-6559

Received Date: 23.11.2022 Revised Date: 07.01.2023 Accepted Date: 10.01.2023

Copyright © 2023 Hüseyin BAKIR, Mehmet Sıddık URTEKİN, İlker TURAY, Mehmet Hakim ERDEN. This is an open access article distributed under the Eurasian Academy of Sciences License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

ABSTRACT

Identifying undesirable student behaviors encountered in the classroom and taking appropriate measures against these behaviors affect the educational environment, teacher, student and many situations in the school. In this study, the case study model, one of the qualitative research methods, was used. The study group of the research consists of a total of 25 teachers, 14 women and 11 men. A semi-structured interview form consisting of 4 questions was used to collect the data of the research. After the opinions of the teachers working in basic education were determined, the content was analyzed by separating them into themes and codes. Based on the results of the research, various suggestions were made by examining and evaluating the undesired student behaviors encountered by the teachers working in basic education in the classroom.

Keywords: Undesirable behaviors, Teacher, Student

TEMEL EĞİTİM ÖĞRETMENLERİNİN SINIFTA KARŞILAŞTIKLARI İSTENMEYEN ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖZET

Sınıf içinde karşılaşılan istenmeyen öğrenci davranışlarının belirlenmesi ve bu davranışlara karşı uygun yaklaşım sergilenmesi ve önlemlerin alınması eğitim-öğretim ortamını, öğretmeni, öğrenciyi ve okuldaki birçok durumu etkilemektedir. Yapılan bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 14 kadın 11 erkek toplam 25 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın verilerinin toplanmasında 4 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Temel eğitimde görev yapan öğretmenlerin görüşleri belirlendikten sonra tema ve kodlara ayrılarak içerik analiz edilmiştir. Araştırmanın sonuçlarından hareketle temel eğitimde görev yapan öğretmenlerin sınıf içerisinde karşılaştığı istenmeyen öğrenci davranışları incelenip, değerlendirilerek çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İstenmeyen davranışlar, Öğretmen, Öğrenci

1. GİRİŞ

Toplumlar insanları yetiştirirken kendi değerlerini benimsemiş bilgili, becerikli, donanımlı, nitelikli bir insan olmasını istemektedirler. Nitelikli insanların yetiştirilmesi de ancak eğitimle sağlanmaktadır. Eğitim kavramı farklı kaynaklarda farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Bireyde bilinçli, kalıcı, istedik yönde davranış veya davranışlar meydana getirme süreci (Başar, 1999), bireylerde yaşantılar ile kasıtlı olarak davranış değişikliği meydana getirme durumu (Ertürk, 1994), doğumla başlayıp ölümle sona eren yaşam boyu devam eden ve bu süreçte kişide davranış, tutum, bilgi ve değer gibi kazanımlar elde etmesini sağlayan süreç (Toprakçı, 2002) olarak ifade edilmektedir. Eğitimin en genel tanımına bakıldığında davranış değiştirme süreci olarak ifade edildiği görülmektedir. Eğitimdeki esas mesele davranışın istedik yönde olması, olumlu şekilde gerçekleşmesi ve olumsuz davranışın değişmesini sağlamaktır. Bu kazanımların bireylere sağlandığı yer okullardır.

Okullar eğitim öğretim verilen yerler olması sebebi ile birçok işlevi içerisinde barındırmaktadır. Okullar dünyanın birçok ülkesinde benzer ya da farklı şekillerde örgütlenmiş olmasına rağmen eğitim öğretim açısından toplum tarafından beklenen önemli amaç ve işlevleri bulunmaktadır (Şişman, 2014). Günümüzde eğitim öğretim için en yaygın şekilde kullanılan eğitim kurumları okullardır. Okullardan beklenen en temel görev eğitim-öğretimin etkili ve verimli bir şekilde gerçekleşmesini sağlamaktır (Turan ve Şişman, 2013). Eğitimin sağlandığı yerin okul ve eğitim verilen kişinin öğretmen olması eğitimin temel öğelerinin okul ve öğretmenden oluştuğunu göstermektedir. Öğretmen eğitim-öğretimin sağlanması, öğrencinin akademik bilgi ve beceri kazanması, dersleri sevmesi bunların yanı sıra benimseyeceği değer, tutum, yargıların olması öğretmenlerin öneminin ne kadar büyük olduğunu göstermektedir (Cömert ve Güleç, 2004).

Eğitimin istedik hedeflere ulaşması okullarda ve sınıflarda yapılan eğitimle sağlanmaktadır (Arabacı, 2005). Sınıflar eğitim-öğretimin gerçekleştiği yerlerdir (Aydın, 2000). Eğitim-öğretimin etkili ve verimli bir şekilde gerçekleşebilmesi için öğretmenin sınıf düzenini kurması, iyi bir sınıf yönetimi yapması gerekmektedir (Terzi, 2002). Okulların temel amacı öğrencilerin başarılarını arttırmak olarak düşünüldüğünde, öğrenci başarısının artırılmasında önemli değişkenlerden bir tanesinin de sınıf yönetimi olduğu görülmektedir (Sarı ve Dilmaç, 2004). Sınıf yönetimi, öğretmenin eğitim-öğretimi etkili ve verimli bir şekilde gerçekleştirebilmek için uyguladığı yöntemler (Turan, 2019), öğretmenin eğitimin yönetimini sağladığı ilk basamak olarak ifade edilmektedir (Çalık, 2004). Okul yönetiminin başarılı olması ve verilen eğitimin etkili ve verimli bir şekilde gerçekleştirilmesi büyük ölçüde öğretmenin sınıf yönetimini başarılı bir şekilde gerçekleştirmesi sonucu oluşur (Tertemiz, 2004; Küçükahmet, 2003). Öğretmenin Sınıf yönetiminde sınıf kurallarını belirlemesi, sınıf düzenini sağlaması, öğrenci davranışlarını denetlemesi, zamanı verimli bir şekilde kullanması sınıfta olumlu bir havanın oluşturulmasını sağlayacak ve bunun sonucunda başarılı bir sınıf yönetimi gerçekleştirmiş olacaktır (Çelik, 2003).

Sınıf yönetimini güçleştiren birçok durum bulunmaktadır. Sınıfların öğrenci sayısının artması, istenmeyen davranışlar sergilenmesi ve daha birçok faktör sınıf yönetiminin sağlanmasında ve öğrencilerin başarı düzeyini arttırmada zorluklar ortaya çıkarmaktadır. Farklı kültür, değer, ihtiyaç, kişilik, tutum, ekonomi gibi özellikleri barındıran öğrencilerin aynı sınıfta sorunsuz bir şekilde eğitim ortamını paylaşması güçleştirmektedir (Türnüklü vd., 2001). Sınıf yönetiminin başarılı bir şekilde yapılması eğitim-öğretimin verimli geçmesini sağlamaktadır. Sınıf yönetimi öğretmen becerisinden etkilendiği (Demirtaş vd., 2005), eğitimciliğin yanında yöneticilik özelliklerinin geliştirilmesi gerektiği (Cooper, 2003) sınıf yönetiminin öğretmen, öğrenci, arkadaş grupları, okul yönetimi ve aileden etkilendiğini (Dönmez, 2010) belirtmektedirler. Görüldüğü gibi sınıf yönetimi etkileyen birçok farklı faktör bulunmaktadır.

Sınıf yönetimini bozan faktörlerden bir tanesi de istenmeyen davranışlardır. İstenmeyen davranış eğitim örgütlerinde eğitsel çabaları engelleyen tüm davranışlar olarak ifade edilmektedir (Başar, 2001). Bir sınıfta İstenmeyen davranışların sergilenmesi sınıfın düzenini, öğrencilerin dikkatlerini bozmakta, öğrenmeye engeller çıkarmakta ve öğretmene sınıf yönetiminde sorunlar çıkarmaktadır (Keleş, 2010). İstenmeyen davranışlar öğrencilerin işbirlikli öğrenmeler yerine daha çok rekabete dayalı, birbirlerine karşı öğrenmelerin olduğu sınıflarda, sınıf ortamının güvensiz ve dostça olmaması durumunda, iletişimde oluşan engeller olduğunda, çatışma çözme becerilerinin yeterli olmaması durumunda, kuralların esnek olmaması ve yetkeci yönetim tarzının kullanılması durumunda istenmeyen davranışlar ortaya çıkabilmektedir (Türnüklü vd., 2000). Sınıf yönetiminde istenmeyen davranışlarla tüm öğretmenler karşılaşabilmektedir. İstenmeyen davranışın sıklığı, düzeyi her sınıf açısından aynı düzeyde değildir. İstenmeyen davranışlarla karşılaşma durumu öğretmenin sınıf yönetimi konusundaki bilgi ve becerilere sahip olma seviyesi etkilidir (Tanhan ve Şentürk, 2011; Şentürk ve Orak, 2008). Yapılan birçok araştırma da bu durumu desteklemektedir (Sevce, 2017; Tertemiz, 2009; Terzi, 2002; Turan, 2019).

Sınıf içinde karşılaşılan istenmeyen öğrenci davranışları ve bu istenmeyen davranışlara sebep olan etkenlerin belirlenip ortaya çıkartılması eğitim öğretimin başarılı bir şekilde gerçekleşmesi noktasında önem taşımaktadır. İstenmeyen davranışların belirlenmesi ve öğretmenlerin istenmeyen davranışlar karşısında uyguladıkları yöntemler konusunda yapılan bu çalışma benzer araştırmalarda öğretmenlere, akademisyenlere ve eğitimle ilgili tüm paydaşlarla katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Eğitim-öğretim sürecini etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Bu süreci etkileyen faktörlerden bir tanesi de istenmeyen öğrenci davranışlarıdır. Sınıf içinde öğrencinin istenmeyen davranışlar göstermesi sınıf yönetiminin önemini ortaya çıkarmaktadır. Eğitimin yapıldığı ortamda sınıf yönetimi gerçekleştirildiği için sınıfın fiziksel boyutu, zaman yönetiminin nasıl olduğu, öğretim akışının nasıl yapıldığı, sınıf içi ilişkilerin durumu öğrencilerin eğitim-öğretime motive olmalarını etkilemektedir (Okutan vd., 2017). Sınıf yönetiminin başarılı bir şekilde yapılması istenmeyen öğrenci davranışlarının ortaya çıkmasını engelleyerek eğitim-öğretimin verimli ve etkili bir şekilde yapılmasını sağlamaktadır. İstenmeyen öğrenci davranışları ile baş etmek öğretmenlik mesleğinin en önemli sorunları içerisinde bulunmaktadır Öğretmenin sınıf yönetimini etkili bir şekilde yapması, istenmeyen öğrenci davranışlarının önüne geçilmesinin sağlanmasına etki edecek eğitim-öğretimin kalitesini, verimini, etkililiğini arttıracak ve istendik davranışların kazandırılmasını sağlayacaktır (Şahin, 2002). İstenmeyen öğrenci davranışlarının başarılı bir şekilde ortadan kaldırılması eğitimin niteliğini etkileyeceği düşünülmekte ve gelecekteki öğrenci davranışlarını şekillendirmesi açısından önem taşımaktadır. Yapılan bu çalışma ile temel eğitimde istenmeyen öğrenci davranışları belirlenerek, istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı kullanılan yöntemler hakkında öğretmenlerin bilgilenmesinin sağlanması ve istenmeyen öğrenci davranışlarının azaltılması veya ortadan kaldırılması ile eğitimde başarı seviyesinin artırılmasına ve de literatüre katkı sunması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

1.1. İstenmeyen Öğrenci Davranışları

Eğitim sistemi öğrencilerde istendik davranışlar oluşturma amacıyla bulunmaktadır. Eğitim sisteminin öğrencilerde istendik davranışlar oluşturma sürecinde, birçok istenmeyen davranış ile karşılaşmaktadır. Eğitim sisteminde istenmeyen öğrenci davranışları ortadan kaldırılarak istendik davranışlar oluşturulmaya çalışılmaktadır. İstenmeyen öğrenci davranışları tanımına bakıldığında, sınıf içinde öğrencileri ve öğretmeni rahatsız eden, sınıf içinde eğitim öğretimin yapılmasına engel olan, eğitim sisteminin hedeflerine ulaşmasında sıkıntılar yaratan ve sınıf düzeninin bozulmasına neden olan davranışlar olarak ifade edilmektedir (Tertemiz,

2000). Bir başka tanımda sınıf içerisinde öğrencilerin eğitim öğretim görmesini olumsuz yönde etkileyen öğrencilerin bilerek veya bilmeden yaptıkları davranışlardır (Celep, 2004), öğretmenlerin beklentileri dışında davranışlar gösteren, istenmedik, yanlış veya disiplinsiz olarak tarif edilen olumsuz öğrenci davranışları olarak ifade edilmektedir (Erden, 2001). İstenmeyen öğrenci davranışlarının belirlenmesi bu davranışların ortadan kaldırılıp değiştirilmesi açısından önem taşımaktadır. Bir davranışın istenmeyen davranış olarak nitelendirilebilmesi için dört ölçüt bulunmaktadır. Bir davranış öğrencinin kendisinin ve arkadaşlarının öğrenmesini engelliyorsa, kendisinin ve arkadaşlarının güvenliğini tehdit ediyorsa, okulun veya arkadaşlarının araç gereçlerine zarar veriyorsa ve öğrencinin diğer öğrencilerle sosyalleşmesini engelliyorsa bu davranış istenmeyen davranış olarak ifade edilmektedir (Korkmaz, 2002).

Hiçbir istenmeyen davranış kendiliğinden ortaya çıkmamaktadır. Bu yüzden istenmeyen davranışın ortaya çıkmasına neden olan sebepler belirlenmeli ve sonucuyla birlikte ele alınması önem taşımaktadır (Yiğit, 2004). İstenmeyen öğrenci davranışlarının çözülmesi davranışın nedeninde saklı ve farklılıklar göstermektedir. İstenmeyen öğrenci davranışları öğrenciden, sınıftan ve öğretmenden kaynaklanabilmektedir. Öğrenciden kaynaklanan sebeplere bakıldığında öğrencinin kendine ait bir kişilik yapısına sahip olması kendine özgü özellikler taşıması (Yiğit, 2004), öğrencinin aile, çevre yapısı, ekonomik, sosyal, kültürel durumu öğrencinin davranışlarına yansiyabilmektedir (Erden, 2005). Ayrıca öğrencinin gelişim döneminden getirdiği sorunlar, cinsiyet, fiziksel özellikler, sağlık, ölüm, boşanma gibi faktörler de istenmeyen öğrenci davranışlarının oluşmasında önemli etkenlerdir. Sınıftan kaynaklanan istenmeyen öğrenci davranışlarına bakıldığında sınıfın büyüklüğü, öğrenci sayısının çokluğu, sınıfın rengi, aydınlanması ve ısınma durumu gibi durumlardan oluştuğu görülmektedir (Öztürk, 2002). Öğretmenden kaynaklanan istenmeyen öğrenci davranışlarına bakıldığında ise öğretmenin kişilik özellikleri, öğrencilerle kurduğu iletişim şekli, kullandığı yönetim şekli, dersi işleme yöntemi, öğrencilerden beklentisi, mesleki ve alan bilgisi gibi faktörler de istenmeyen öğrenci davranışlarını ortaya çıkarabilmektedir (Öztürk, 2002).

1.2. Sınıf Yönetimi

Sınıf, öğreticinin ve öğrenen kişilerin bulunduğu ortamlardır. Sınıf yönetimi ise eğitimin en temel ve ilk basamağı olarak görülmektedir (Başar, 2001). Sınıf yönetimi sınıfın hedeflerini gerçekleştirme için öğretim kaynakları ile öğrencileri bir araya getirerek eyleme geçirme süreci (Çelik, 2003), öğretmenin öğretimi sağlayabilmesinde sınıfta gerekli düzenlemeleri sağlaması için uyguladığı yöntemler (Keskin, 2009), eğitim-öğretimin gerçekleşebilmesi için ortamın düzenlenmesi ve etkinliklerin başarılı bir şekilde sürdürülmesi (Adıgüzel, 2016), öğrenmenin gerçekleşmesi için öğrencilerin davranışlarının düzenlenmesi, değiştirilmesi, kontrol altında tutulması (Keleş, 2010), olarak ifade edilmektedir. Eğitim sisteminin hedeflerine başarılı bir şekilde ulaşabilmesi için başarılı, etkin, verimli ve de kaliteli bir sınıf yönetiminin sağlanması gerekmektedir (Çalık, 2004). Sınıf yönetiminin sağlanmasında baş oyuncu öğretmendir. Öğretmenin kişisel özellikleri, mesleki bilgisi, kullandığı yöntem ve teknikler vs. başarılı bir sınıf yönetiminin sağlanmasında etkili faktörlerdir (İlgar, 2000). Sınıf yönetimi eğitim-öğretimin ayrılmaz bir parçasıdır. Etkili bir eğitim-öğretimin sağlanabilmesi için sınıf yönetiminin başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesini gerekli kılmaktadır. Sınıf yönetiminde başarı sağlanamaması durumunda eğitim öğretimin kalitesi düşer ve istenmeyen öğrenci davranışları ortaya çıkabilmektedir.

Sınıf yönetimini etkileyen birçok durum bulunmaktadır. Bunlardan en önemlileri okulun yönetim yapısı, öğretmen ve öğrenci özellikleridir. Öğretmenin başarılı bir sınıf yönetimi gerçekleştirebilmesi için öncelikle öğrenciyi iyi tanıması gerekmektedir. Öğrencinin yaşantısının nasıl olduğu, ihtiyaçlarının ve isteklerinin neler olduğu, zihinsel yeteneğinin ve

sağlık durumunun ne durumda olduğunun bilinmesi öğretmenin eğitim-öğretim programını bu durumlara göre ayarlamasını sağlayacak, öğrenciyi çok yönlü geliştirecek ve sınıf yönetiminin başarılı bir şekilde sağlanmasını gerçekleştirecektir (Bilir, 2014). Ayrıca Öğrencilerin hazır bulunuşluk durumları öğrenme hızlarının yavaş ya da hızlı olmasına etki edecek ve bunun sonucunda bazı öğrencilerin istenen davranışlar göstermesini sağlayacak bazı öğrencilerin de istenmeyen davranışlar göstermesine neden olacaktır (Durulmuş, 2018). Sınıf yönetimini etkileyen bir diğer faktör olan okul yönetimi yapısına bakıldığında ortak amaçlar doğrultusunda iş birliği içinde hareket eden okul ortamlarında öğrencilerin istenmeyen davranışlar göstermesi daha az olacağı düşünülmektedir. İş birliği içinde yapılan şeyler öğrenci, öğretmen ve okul yönetiminin kendini oraya ait hissetmesini sağlayacak ve istenmeyen öğrenci davranışlarının ortaya çıkmasına engel olabilmektedir (Sevcen, 2017). Öğretmen özellikleri faktörüne bakıldığında ise sınıf yönetiminin en önemli değişkeni olduğu görülmektedir. Sınıf yönetiminde en önemli faktör öğretmendir (Büyüküysal, 2016). Sınıf yönetiminin etkili olabilmesinde öğretmenler bu sürecin planlanmasından ve de sürecin yürütülmesinden sorumludur. Öğretmen eğitim öğretimi gerçekleştirmesinin yanında başarılı bir sınıf yönetimi becerisine sahip olması gerekir. Çünkü Eğitim-öğretimin başarılı bir şekilde gerçekleşebilmesi için öğretmenin sınıf yönetimini iyi bir şekilde yapması istenmeyen davranışları engelleyecek istedik davranışların oluşturulmasını sağlayacaktır (Adıgüzel, 2016).

Sınıf yönetimini etkileyen bir diğer faktör öğretmenin uyguladığı disiplin modelidir. Disiplin modelleri istenmeyen öğrenci davranışlarının düzeltilmesinde uygulanan stratejilerdir. Öğretmenin kişilik özellikleri sınıfta uyguladığı disiplin modelinin seçilmesine etki etmektedir. Ancak şu durum unutulmamalı ki her sınıfın, her öğretmenin ve de her öğrencinin farklı özelliklerinin bulunması tek bir disiplin modelinin seçilmesinin yeterli olmayacağını göstermektedir (Burden, 1995). Belli başlı disiplin modellerine bakıldığında ise davranış değişikliği modeli, sosyal disiplin modeli, kounin disiplin modeli, etkili öğretmenlik disiplin modeli, gerçeklik terapisi ile problem çözme modeli, etkili disiplin modeli, olumlu disiplin modeli, uyumlu disiplin modeli gibi modellerin olduğu görülmektedir (Tertemiz, 2009).

1.3. İstenmeyen Öğrenci Davranışları Karşısında Kullanılan Yöntemler

İstenmeyen öğrenci davranışı ortaya çıktığında öğretmenin bu davranışı belirleyerek çözümüne uygun yöntem belirlemesi gerekmektedir. Çözüm yöntemi belirlenirken istenmeyen davranışın niteliğine, olumsuz davranışın özelliğine odaklanmak gerekir. İstenmeyen öğrenci davranışları sürekli, öğretmene arkadaşlarına ve okul eşyalarına zarar verici olabildiği gibi tek seferlik rahatsız edici olmayan bir tarzda geçici de olabilmektedir (İlgar, 2000; Öztürk, 2003). İstenmeyen öğrenci davranışı öğrenci ile öğrenme ortamı arasındaki etkileşimden kaynaklandığında davranışın ortadan kaldırılması için davranışı oluşturan faktörlerin belirlenip sonrasında bu faktörlerin öğretmen tarafından değiştirilmesi gerekmektedir. İstenmeyen öğrenci davranışının nedeni sınıfın fiziksel durumundan kaynaklanabileceği gibi eğitim programından da kaynaklanabilir veya öğrenci belirli bir ihtiyacını karşılamak için de bu davranışı gerçekleştirebilir (Sezgin ve Duran, 2010). Genel olarak istenmeyen öğrenci davranışlarının ortaya çıkmasının engellenmesi için öğrencileri sürekli izlemek, öğrencileri motive etmek ve motivasyonlarının dersin bitimine kadar sürdürmek, öğrencilerin ilgilerini anlayıp derse olan ilgilerini arttırmak, sınıf kurallarını tespit etmek yöntemleri kullanılmaktadır (İlgar, 2000; Öztürk, 2003).

Öğretmen sınıf yönetimini yaparken esas hedefi istenmeyen öğrenci davranışı ortaya çıkmadan engellemektir. İstenen davranışlarda süreklilik sağlama ve istenmeyen öğrenci davranışlarının çıkmasına imkân vermemek sınıf yönetiminin önemli bir parçasıdır (Ataman, 2001). İstenmeyen öğrenci davranışı ortaya çıktıktan sonra öğretmenlerin başvurdukları yöntemlerden bazıları şunlardır. Sorunu anlamak, görmezden gelmek, göz teması kurmak,

uyarmak, derste değişiklik yapmak, sorumluluk vermek, soru sormak, öğrenciyle konuşmak, okul yönetimi aile ve rehber uzman ile ilişki kurmak, ceza vermek vs. gibi birçok yöntem istenmeyen davranış ortaya çıktıktan sonra öğretmenlerin başvurdukları yöntemlerdendir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Yapılan bu araştırma, 2022-2023 eğitim öğretim yılında Mardin ilindeki okullarda temel eğitimde görev yapan öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarına ilişkin görüşlerinin incelenmesini, değerlendirilmesini ve öneriler sunulmasını amaçlayan nitel bir araştırmadır. Nitel araştırma yöntemi, bir problemle ilgili insanların amaçlarını keşfetmeye yönelik oluşturulan araştırma soruları üzerinde çalışmaya dayalıdır (Creswell, 2020). Araştırmada nitel yöntemlerden durum çalışması modeli kullanılmıştır. Merriam'a (1998) göre durum çalışmasına dayalı araştırmalar belirli bir konu alanına sistematik olarak toplanan verilerle sınırlı bir sistemin derinlemesine betimlenmesi ve incelenmesidir. Yapılan bu araştırmada göreve yeni başlayan öğretmenlerin yaşadığı sorunlara ilişkin görüşlerini derinlemesine ortaya çıkartılmak istendiği için durum çalışması modeli seçilmiştir.

2.2. Çalışma Grubu

Temel eğitim öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarına ilişkin görüşlerin incelenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla Mardin ilindeki okullarda görev yapan 14'ü kadın 11'i erkek toplam 25 öğretmen çalışma grubunu oluşturmaktadır.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlere İlişkin Bilgiler

Değişken		<i>f</i>
Cinsiyet	Kadın	14
	Erkek	11
Hizmet Yılı	0-5 Yıl	4
	6-10 Yıl	3
	11-15 Yıl	8
	16 ve Üstü Yıl	10
Öğrenim Durumu	Lisans	21
	Lisansüstü	4
Yaş	20-30 Yaş	6
	31-40Yaş	12
	41 ve Üzeri Yaş	7
Görevi	Öğretmen	22
	Yönetici	3

Tablo 1'deki veriler incelendiğinde araştırmaya 14'ü kadın, 11'i erkek olmak üzere toplam 25 sınıf öğretmeninin görüşleriyle katıldığı görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 22'si öğretmen görevinde, 3'ünün yönetici görevinde olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 4'ü 0-5 yıl hizmet yılına, 3'ü 6-10 hizmet yılına, 8'inin 11-15 hizmet yılına ve 10'unun 16 ve üstü hizmet yılına sahip olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 21'inin lisans öğrenim düzeyinde olduğu 4'ünün lisansüstü eğitim düzeyinde olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş aralıklarına bakıldığında ise 20-

30 yıl arası 6, 31-40 yıl arası 12 ve 41 ve üstü yıla sahip olan 7 öğretmenin olduğu görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Yapılan bu araştırmanın veri toplama aracını iki aşamadan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturmaktadır. Nitel yöntemle dayalı araştırmalarda görüşme formu sıklıkla başvurulan bir yöntemdir (Seidman, 2006). Görüşme formunun birinci kısmında kişisel veriler yer alırken ikinci kısmında görüşme soruları yer almaktadır. Kişisel veriler kısmında öğretmenlerin cinsiyet, hizmet yılı, eğitim düzeyi, görevi ve yaşlarına ait bilgiler yer almaktadır. Görüşme soruları kısmında ise araştırmanın alt amaçlarını oluşturan yarı yapılandırılmış dört soru yer almaktadır. Soruların oluşturulmasında alan yazın taraması yapılarak benzer çalışmalar incelenmiş ve araştırmacı tarafından bazı sorular ortaya konulmuştur. Bu sorulardan hareketle 8 soruluk bir soru havuzu oluşturulmuştur. Bu soruların uygunluğu için iki alan uzmanından görüş alınmıştır. Sorular uzmanlara sunularak eleme yapılmıştır. Uzman görüşlerinden hareketle dört soru elenmiştir. Kalan dört sorunun araştırmayı temsil etmede yeterli olacağı görüşünden hareketle görüşme soruları üstünde karar kılınmıştır. Görüşme soruları belirlendikten sonra yarı yapılandırılmış görüşme formu yazım ve dil kontrolü için bir Türkçe öğretmene sunulmuştur. Türkçe öğretmenin öneri ve düzeltmelerinden sonra görüşme formuna son hâli verilmiştir. Araştırmanın yarı yapılandırılmış görüşme formunda aşağıdaki sorular yer almaktadır:

1. Size göre sınıfta istenmeyen öğrenci davranışları nelerdir? Lütfen açıklayınız.
2. İstenmeyen öğrenci davranışlarının yol açtığı sorunların neler olduğunu düşünüyorsunuz? Lütfen açıklayınız.
3. İstenmeyen öğrenci davranışlarına karşı gösterdiğiniz yaklaşımlar nelerdir? Neler yaparsınız? Lütfen açıklayınız.
4. İstenmeyen öğrenci davranışlarının sebeplerini nasıl açıklarsınız? Altta yatan nedenler nelerdir? Lütfen açıklayınız.

2.4. Verilerin Toplanması ve Verilerin Analizi

Verilerin toplanması sürecinde Mardin ilinde bulunan MEB'e bağlı okullarda görev yapmakta olan öğretmenler ile yüz yüze görüşülmüştür. Gönüllü olan öğretmenler ile görüşme yapılmış öğretmenlere araştırma hakkında bilgi verilmiş, görüşmenin yapılacağı tarih, yer ve saat için randevu alınmıştır. Görüşme yapılmadan önce öğretmenlere görüşmenin amacı ve önemi, verilerin nasıl ve nerede kullanılacağını ve görüşmeye katılan kişilere ait bilgilerin gizliliği konuları hakkında açıklamalar yapılmıştır. Görüşmeler yaklaşık olarak 20-30 dakika aralığında gerçekleşmiştir. Görüşme esnasında öğretmenleri etkileyecek onları yönlendirecek, araştırmanın bilgi toplama sürecini olumsuz bir şekilde etkileyebilecek gidişatlardan sakınılmıştır, araştırmacının rolü bilgilerin toplanması ile sınırlı kalmıştır. Görüşmeler yazıya geçirildikten sonra öğretmenlere tekrar gönderilerek katılımcı teyidi sağlanmıştır. Araştırmada verilerin analizinde nitel araştırma desenlerinde sıklıkla kullanılan içerik analizi ile yapılmıştır. İçerik tahlilinde gaye, benzer olan bilgileri tema, alt tema ve kategoriler yönünden tablo halinde bütünleştirip, bilgileri okuyucuların kavrayacağı bir şekilde tertip etmek ve açıklamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Araştırmacı, çalışmada elde ettiği bilgileri bulgular kısmında tablolarda kategorilere göre kodlanmıştır. Verilerden yapılan doğrudan alıntılarda katılımcıların adları yerine kodlar kullanılmıştır. Her bir öğretmene (T1, T2, T3...T25) şeklinde kodlar verilmiştir. Böylece verilerin analiz edilme süreci tamamlanmıştır.

3. BULGULAR

3.1. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına Ait Bulgular

“Size göre sınıfta istenmeyen öğrenci davranışları nelerdir?” Alt amacı hakkındaki görüşler Tablo 2’de tema ve kodlar şeklinde sunulmuştur.

Tablo 2. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına İlişkin Görüşler

Tema	Kodlar
Disiplin Problemleri	Sınıf kurallarına uymama davranışı Öğretmen uyarılarını dikkate almama (T1, T11, T15, T22, T24, T25). (T6).
Ders işleyişini bozma davranışları	Dersin işleyişini bozmaya çalışma davranışı Ders dışı konuşma davranışı Derste başka şeylerle ilgilenme davranışı (T1, T4, T11, T13, T17, T20, T23, T24, T25). (T7). (T8, T10, T11).
Gürültü yapma davranışı	Sınıf ortamında gürültü yapma davranışı T1, T7).
Akran zorbalığı	Akran zorbalığı davranışı (T1, T22).
Yalan söyleme davranışı	Öğretmene ve arkadaşlarına yalan söyleme davranışı (T1).
Eşya ve materyallere zarar verme	Başkalarının eşyalarına zarar verme davranışı Oyuncakları fırlatma (T1, T11, T12). (T2).
Hırsızlık yapma davranışı	Hırsızlık yapma davranışı (T1).
Şiddet ve küfür etme davranışı	Arkadaşlarına şiddet gösterme davranışı Öğrencilerin birbirleri ile küfürleşmesi davranışı (T1, T2, T12, T14, T18). (T5, T9, T11).
Kopya çekme davranışı	Kopya çekme davranışı (T1).
Arkadaşları ile dalga geçme davranışı	Arkadaşlarına lakap takma davranışı Arkadaşlarına hakaret etme davranışı Arkadaşlarıyla dalga geçme davranışı (T1, T13). (T15). (T15).
Sınıf içerisinde dolaşma davranışı	Sınıf içinde dolaşma davranışı Yerinde oturmama davranışı (T2, T5, T9). (T12, T14).
İzinsiz konuşma davranışı	Öğrencilerin izin almadan konuşma davranışı (T3, T5, T16, T21).
İlgisiz olma davranışı	Öğrencilerin derse karşı ilgisiz olması Öğrencilerin sorumluluklarını yerine getirmemesi Öğrencilerin ders araç gereçlerini sınıf getirmemesi Öğrencilerin derse hazırlıksız gelmesi (T3, T6, T18). (T11). (T11, T19). (T10, T25).

	Öğrencilerin derse geç gelmesi	(T10, T11, T19).
	Öğrencilerin derse odaklanamaması	(T10, T11, T19, T20, T22).
	Derste arkadaşlarını rahatsız etme davranışı	(T4, T6, T20, T21, T23).
Arkadaşlarını rahatsız etme davranışı	Arkadaşlarının dikkatini dağıtma davranışı	(T13, T17).
Sınıfların kirletilmesi davranışı	Sınıfların kirletilmesi davranışı	(T4, T13, T21).
Şikayet davranışları	Öğrencilerin birbirlerini şikayet etmesi davranışı	(T5).
Eşyaları izinsiz kullanması	Arkadaşlarının eşyalarını izin almadan kullanması davranışı	(T11).
Sıra arkadaşı ile konuşma davranışı	Yanındaki arkadaş ile konuşma davranışı	(T14, T19, T23).
Öğrencilerin saygı göstermemesi davranışı	Öğrencilerin birbirlerini dinlememeleri	(T16).
	Öğrencilerin birbirlerine saygı göstermemesi	(T16).

Tablo 2’de sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarına ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde disiplin problemleri, ders işleyişini bozma davranışları, gürültü yapma davranışı, akran zorbalığı, yalan söyleme davranışı, eşya ve materyallere zarar verme, hırsızlık yapma davranışı, şiddet ve küfür etme davranışı, kopya çekme davranışı, arkadaşları ile dalga geçme davranışı, sınıf içerisinde dolaşma davranışı, izinsiz konuşma davranışı, ilgisiz olma davranışı, arkadaşlarını rahatsız etme davranışı, sınıfların kirletilmesi davranışı, şikayet davranışları, eşyaları izinsiz kullanması, sıra arkadaşı ile konuşma davranışı, öğrencilerin saygı göstermemesi davranışı temalarının ortaya çıktığı görülmektedir. İstenmeyen öğrenci davranışlarına ilişkin öğretmen görüşlerinden bazıları doğrudan aktarım yapılarak aşağıda sunulmuştur:

“Sınıf içinde en çok karşılaştığım istenmeyen öğrenci davranışları öğrencilerin sınıfta gereksizce gezmesi, sınıfa ait oyuncakları fırlatarak zarar vermesi ve arkadaşlarına vurarak şiddet göstermesi gösterilebilir.” (T2).

“Sınıfta karşılaştığım istenmeyen öğrenci davranışlarından bazıları öğrencilerin söz almadan konuşması, öğrencilerin birbirlerini sürekli şikayet etmeleri, öğrencilerin birbirlerine küfürlü konuşmalarda bulunmaları ve sürekli olarak öğrencilerin ayakta gezmek istemeleridir.” (T5).

“Bana göre sınıf içerisinde istenmeyen öğrenci davranışları öğrencilerin ayakta dolaşması ve birbirlerine küfür etmeleri gösterilebilir.” (T9).

“Öğrencilerin derse geç gelmesi, derse hazırlıksız geldikleri için derse ilgileri olmuyor. Dikkatinin dağılması derse konsantre olamaması, odaklanamaması ve derste iken öğrencilerin başka şeylerle meşgul olması öğretmen için bir problemdir.” (T10).

“Öğrencilerin okul ve sınıf kurallarına uymayarak disiplinsiz davranışları. öğrencilerin arkadaşları ile Alaycı, dalga geçerek konuşmaları ve öğrencilerin arkadaşlarına yönelik hakaretvari konuşmalar yapması istenmeyen davranışlar içerisindedir” (T15).

3.2. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Yol Açtığı Sorunlara Ait Bulgular

“İstenmeyen öğrenci davranışlarının yol açtığı sorunların neler olduğunu düşünüyorsunuz?”

Alt amacı hakkındaki görüşler Tablo 3’te tema ve kodlar şeklinde sunulmuştur.

Tablo 3. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının yol açtığı sorunlara İlişkin Görüşler

Tema	Kodlar
Öğrenciye yönelik sorunlar	Öğrencilerin olumsuz davranışlar öğrenmelerine (T1, T21, T22). neden oluyor
	Akran ilişkilerinin bozulmasına neden oluyor (T1, T4, T13, T25).
	Öğrencilerin sosyal gelişimine zarar veriyor (T2, T5, T25).
	Sorumluluk bilincinin oluşmamasına neden oluyor (T5).
	Öğrencinin derse karşı motivasyonun düşmesine (T6, T11). neden oluyor
	Kendine veya başka öğrenciye zarar vermesine (T12, T14). neden olabiliyor
	Diğer öğrencilerin rahatsız olmasına neden oluyor (T14).
	Öğrencilerin dikkatinin dağılmasına neden oluyor (T17, T19, T23).
Aileye yönelik sorunlar	Aile içinde anlayışsız bireylerin yetişmesine (T5, T15). neden oluyor
	Ailelerin ilgisiz olmasına neden oluyor (T7, T15, T16).
	Aile içi ilişkilerde sorun oluşmasına neden oluyor (T18).
Öğretmene yönelik sorunlar	(T1, T11). Zamanı verimli kullanmasına engel oluşturuyor
	Öğretmenin derse karşı motivasyonun düşmesine neden oluyor (T6, T11, T19).
	Öğretmenin derse karşı performansının düşmesine neden oluyor (T23).
	Öğretmenin derste dikkatinin dağılmasına neden oluyor (T17).
	Müfredatı yetiştirememeye neden oluyor (T22, T24).
	Belirlenen hedeflere ulaşmada sorunlara neden oluyor (T22, T24).
Eğitim-öğretime yönelik	Dersin işlenişine zarar veriyor (T1, T3, T8, T9, T12, T14, T17, T20, T21, T22, T23).
	Diğer öğrencilerin eğitim hakkını ellerinden alıyor (T1, T14).
	Eğitim yapısı zarar görüyor (T1, T3, T10, T19).
	Akademik gelişime zarar veriyor (T2, T13, T19, T25).
	Derslerin verimsiz geçmesine neden oluyor (T9, T23).

Tablo 3'te sınıfta istenmeyen öğrenci davranışları sonucunda ortaya çıkan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde öğrenciye yönelik sorunlar, aileye yönelik sorunlar, öğretmene yönelik sorunlar, eğitim-öğretime yönelik sorunlar temalarının ortaya çıktığı görülmektedir. İstenmeyen öğrenci davranışları sonucunda ortaya çıkan sorunlara ilişkin öğretmen görüşlerinden bazıları doğrudan aktarım yapılarak aşağıda sunulmuştur:

“Sınıf içinde oluşan istenmeyen öğrenci davranışları sonucunda dersin işlenişi zarar görmekte, eğitim yapısına etki etme ve verimin düşmesine neden olmaktadır.” (T3).

“İstenmeyen öğrenci davranışları yol açtığı sorunlar sonucunda öğrenci ve öğretmenin derse karşı motivasyonların düşmesine sebep olduğunu görüyorum.” (T6).

“Bu davranışlar sonucunda başka bir öğrencinin veya kendisinin zarar görmesine neden olabiliyor. Ayrıca dersin işleyişinin aksamasına, diğer öğrencilerin rahatsız olmasına ve öğrencilerin dersi dinlemelerine mani olup eğitim hayatlarına engel oluşturuyor.” (T14).

“Sınıf içinde karşılaşılan istenmeyen öğrenci davranışları sonucunda öğretmenin ve öğrencilerin dikkatlerinin dağılmasına neden oluyor. Bununla birlikte öğretmenin zaman kaybetmesine ve dersin işleyişinin bozulmasına yol açıyor.” (T17).

“İstenmeyen bu davranışlar sonucunda öğretmenin eğitim öğretime karşı motivasyonunun düşmesine sebep oluyor. Bununla birlikte eğitim yapısı zarar görüyor. Eğitim yapısının zarar görmesi ile birlikte akademik başarılarında düşmeler gerçekleşiyor” (T19).

“Bu davranışların ortaya çıkması ile birlikte diğer öğrencilerin de bu davranışları sergileyebilme ihtimalleri ortaya çıkıyor. Bu davranışların artması sonucunda dersin işleyişinde ve akışında sorunlar meydana geliyor.” (T21).

3.3. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına Karşı Gösterilen Yaklaşımlara Ait Bulgular

“İstenmeyen öğrenci davranışlarına karşı gösterdiğiniz yaklaşımlar nelerdir? Neler yaparsınız?” Alt amacı hakkındaki görüşler Tablo 4’te tema ve kodlar şeklinde sunulmuştur.

Tablo 4. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına Karşı Gösterilen Yaklaşımlara İlişkin Görüşler

Tema	Kodlar
Öğrenciyle görüşme	Öğrenci ile bireysel görüşme yaparım (T4, T11, T18, T22).
Sınav yapma	Sözlü sınav yaparım (T19).
	Soru sorarım (T19).
Rehberlik servisinden destek almak	Rehberlik servisi ile iş birliği içerisinde hareket ederim (T1, T22).
Problemi belirleme ve önleme çalışmaları yapmak	Problem belirlenir ve probleme uygun önleme çalışmaları yaparım (T2, T12, T20).
	Gözlem yapılır ve problemin temeline inilmeye çalışırım (T14, T24, T25).
	Problemi ortadan kaldırma için farklı yöntem teknikler uygulardım (T14, T23).
Göz teması kurmak	Öğrenci ile göz teması kurarım (T3, T5, T9, T10, T17).
Sorumluluk vermek	Öğrencinin hatasını gidermesi için görev veririm (T5).
	Öğrenciye sorumluluk veririm (T21).
Görmezden gelmek	Yapılan davranış görmezden gelirim (T7, T11).
Etkinlikler yapmak	Öğrencinin ilgisini çekecek etkinlikler yaparım (T6, T19, T21).
Uyarıda bulunmak	Davranışın sonuçları hakkında uyarılarda bulunurum (T5, T7, T23).
	Sözlü olarak uyarıda bulunurum (T9, T17, T23).
Ortamdan uzaklaştırma ve değiştirme	Öğrenciyi sorun çıkarttığı ortamdan uzaklaştırırım (T5, T9, T19).
	Öğrencinin sorun çıkarttığı ortamı değiştiririm (T8).

	Öğrencinin yerini değiştiririm	(T11).
Doğru davranışa yönlendirme	Doğru davranışa öğrencinin ulaşması için yönlendirmeler yaparım	(T13, T15, T16, T21).
Okul yönetimi ile iletişime geçme	İdare ile iletişime geçerim	(T11).
Ödül ve ceza vermek	İstenen davranış pekiştirilir ve ödül veririm	(T2).
	İkinci tip ceza uygulayım	(T11).
Aileden destek almak	Aile ile görüşerek iş birliği içerisinde hareket ederim	(T1, T4, T6, T11, T12, T14, T18, T22).

Tablo 4’te sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı gösterilen yaklaşımlara ilişkin öğretmen görüşler incelendiğinde öğrenciyle görüşme, sınav yapma, rehberlik servisinden destek almak, problemi belirleme ve önleme çalışmaları yapmak, göz teması kurmak, sorumluluk vermek, görmezden gelmek, etkinlikler yapmak, uyarıda bulunmak, ortamdan uzaklaştırma ve değiştirme, doğru davranışa yönlendirme, okul yönetimi ile iletişime geçme, ödül ve ceza vermek, aileden destek almak temalarının ortaya çıktığı görülmektedir. Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı gösterilen yaklaşımlara ilişkin öğretmen görüşlerinden bazıları doğrudan aktarım yapılarak aşağıda sunulmuştur:

“İstenmeyen bu davranışlar karşısında öğrenci ile birebir görüşme yaparım ve ayrıca veli ile görüşme yapılarak iş birliği içerisinde hareket ederim.” (T4).

“Öğrenciye yapılan davranışın açacağı sonuçlar açıklamalar yaparak uyarıda bulunurum, öğrenciyi sorun çıkardığı ortamdan uzaklaştırırım, öğrenciye hatasını gidermesi için görev veririm ve öğrenciye sorumluluk vererek istenmeyen davranışı önlemeye çalışırım.” (T5).

“Sınıfımda istenmeyen bir davranışla karşılaştığım zaman öğrenciyle göz teması kurarım sonrasında sözlü uyarıda bulunurum. Bu da fayda vermezse öğrencinin dışarı çıkmasını isterim ortamdan uzaklaştırırım.” (T9).

“İstenmeyen öğrenci davranışına göre değişebilir. Duruma göre görmezden gelme, uyarma, sınıf içinde yerini değiştirme, veli ile iletişime geçerek destek sağlama, idare ile iletişime geçme, ikinci tip ceza uygulama, öğrenciyle ders dışı bireysel görüşme gibi davranışları sergiliyorum.” (T11).

“Önce çocuğu gözlemlerim. Problem davranışın temeline inmeye çalışırım, sonra öğrenciyle bireysel olarak konuşurum daha sonra ailesiyle konuşurum. Aile ile iş birliği yaparım. Ondan sonra bu problem davranışı yok etmek için farklı yöntem teknikler kullanırım.” (T14).

“Bu davranışların ortaya çıkması ile birlikte diğer öğrencilerin de bu davranışları sergileyebilme ihtimalleri ortaya çıkıyor. Bu davranışların artması sonucunda dersin işleyişinde ve akışında sorunlar meydana geliyor.” (T21).

3.4. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Altında Yatan Nedenlere Ait Bulgular

“İstenmeyen öğrenci davranışlarının sebeplerini nasıl açıklarsınız? Altta yatan nedenler nelerdir?” Alt amacı hakkındaki görüşler Tablo 5’te tema ve kodlar şeklinde sunulmuştur.

Tablo 5. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Altında Nedenlere İlişkin Görüşler

Tema	Kodlar
Sosyal çevreden kaynaklanan sebepler	Sosyal çevre ve akranların olumsuz etkisinin olması (T1, T4, T7, T11, T12, T14, T18, T20, T21, T22, T25).
	Ailelerin öğrenci ihtiyaçları karşılama konusunda yeteri kadar destek sağlayamaması (T1, T17).
Aileden kaynaklanan sebepler	Ailenin ekonomik durumunun düşük olması (T3, T4, T10, T22, T25).
	Ailenin öğrenciye yaklaşım şeklinin doğru olmayışı (T3).
	Aile içi ilişkilerin şekli (T5, T12).
	Aile tarafından baskı görme (T4, T13, T14).
	Çocuğa birey gözüyle bakılmaması (T5).
	Ailenin eğitim seviyesinin düşük olması (T22, T25).
Öğretmenden kaynaklanan sebepler	Ailenin çocuk ile yeteri kadar ilgilenmemesi (T6, T7, T9, T11, T15, T16, T19, T20, T21, T25).
	Öğretmenlerin yeterince profesyonel yaklaşamaları (T1).
	Öğrenciye birey gözüyle bakılmaması (T5).
	Öğrencinin yaptığı davranışa hiçbir zaman yaptırım uygulanmaması (T6).
	Öğrenci ile olan iletişimin yetersiz olması (T6, T13, T15).
	Öğrenci ile olan işbirliğinin yetersiz olması (T8).
	Öğretmenin öğrenciyi yeterince tanımaması (T9).
	Öğretmenin davranışlarında tutarsız davranması (T19).
Öğretmenin sınıf yönetimi becerilerinin yetersiz olması (T11).	
Öğrenciden kaynaklanan sebepler	Dikkat çekmek için davranışı gösteriyor olabilir (T2, T12, T13, T14).
	İstenmeyen davranışı iletişim aracı olarak görüyor olabilir (T2).
	Derslerin önemsiz olduğunu düşünme (T5, T23, T24).
	Öğrencinin okula uyum sağlayamaması (T8).
	Öğrencinin okulu eğitim ortamı olarak görmemesi (T9).
	Öğrencinin kendini ifade edememesi (T13).
	Öğrencinin ders motivasyonunun düşük olması (T17, T23).
	Öğrencide öğrenme güçlüğüünün olması (T18).
	Öğrencinin özgüveninin düşük olması (T24).
	Öğrencinin hazır bulunuşluk seviyesinin düşük olması (T24).
Öğrencinin sosyal medyaya bağımlı olumsuz etkilenmesi (T14).	

Tablo 5'te sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarının altında yatan nedenlere ilişkin öğretmen görüşler incelendiğinde sosyal çevreden kaynaklanan sebepler, aileden kaynaklanan sebepler, öğretmenden kaynaklanan sebepler, öğrenciden kaynaklanan sebepler temalarının

ortaya çıktığı görülmektedir. Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarının altında yatan nedenlere ilişkin öğretmen görüşlerinden bazıları doğrudan aktarım yapılarak aşağıda sunulmuştur:

“Ailenin ekonomik durumunun yetersiz olması ve öğrenciye yaklaşmış şeklinin doğru olmayışı öğrencilerin problemlili, istenmeyen davranışlar sergilemelerine neden olabilmektedir.” (T3).

“Velilerin yeteri kadar öğrencilerle ilgilenmemesi, Öğrencinin yaptığı bu davranışların öğretmenler tarafından herhangi bir yaptırımla karşılaşmayacağını bilmesi ve öğretmenin öğrenci ile iletişimin yetersiz olması istenmeyen davranışların altında yatan sebepler olarak görüyorum.” (T6).

“Ailenin öğrenciye gerekli ilgiyi göstermemesi, öğretmenin öğrenciyi yeteri kadar tanımaması, öğrencinin okulu eğitim ortamı olarak görmemesi istenmeyen davranışların kaynaklandığı sebepler olabileceğini düşünüyorum.” (T9).

“İstenmeyen öğrenci davranışları öğrencinin dikkat çekmek istemesi, sosyal çevre, akranlarından etkilenmesi ve etkilemesi, ailenin öğrenci ile yeterince ilgilenmemesi gösterilebilir.”(T12).

“Bu davranışların altında yatan nedenler ailelerin çocuklar ile yeterince ilgilenmemesi ayrıca çocukların sosyal medyaya bağımlı olarak yetişmesi ve sosyal medyadan olumsuz olarak etkilenmesi çocukların okulda ve sınıfta istenmeyen davranışlar gösterme sebeplerinden olduğunu düşünüyorum.” (T16).

4. SONUÇ

Araştırmanın bu bölümünde temel eğitim öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarına ilişkin görüşlerin incelenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili elde edilen bulgular ışığında sonuç, tartışma ve öneriler yer almaktadır.

Yapılan bu araştırma temel eğitim öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarına ilişkin görüşlerin incelenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla yapılmaktadır. Araştırmanın bulguları ışığında şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırmanın ilk alt problemini oluşturan temel eğitim öğretmenlerinin sınıfta karşılaştığı istenmeyen öğrenci davranışlarına ait görüşler incelenmiş olup öğrencilerin disiplin problemleri, ders işleyişini bozma davranışları, gürültü yapma davranışları, akran zorbalığı, yalan söyleme davranışları, eşya ve materyallere zarar verme davranışları, hırsızlık yapma davranışları, şiddet ve küfür etme davranışları, kopya çekme davranışları, arkadaşları ile dalga geçme davranışları, sınıf içerisinde dolaşma davranışları, izinsiz konuşma davranışları, ilgisiz olma davranışları, arkadaşlarını rahatsız etme davranışları, sınıfların kirletilmesi davranışları, şikayet davranışları, eşyaları izinsiz kullanması davranışları, sıra arkadaşı ile konuşma davranışları, öğrencilerin saygı göstermemesi davranışları temalarının ortaya çıktığı görülmektedir. Ders işleyişini bozma davranışları teması içeriğine bakıldığında öğrencilerin dersin işleyişini bozmaya çalışma davranışı, ders dışı konuşma davranışı ve derste başka şeylerle ilgilenme davranışı gerçekleştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Arkadaşları ile dalga geçme davranışları teması içeriğine bakıldığında öğrencinin arkadaşlarına lakap takma davranışı, arkadaşlarına hakaret etme davranışı, arkadaşlarıyla dalga geçme davranışını gerçekleştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. İlgisiz olma davranışları teması içeriğine bakıldığında öğrencilerin derse karşı ilgisiz olması, öğrencilerin sorumluluklarını yerine getirmemesi, öğrencilerin ders araç gereçlerini sınıf getirmemesi, öğrencilerin derse hazırlıksız gelmesi, öğrencilerin derse geç gelmesi, öğrencilerin derse odaklanamaması istenmeyen davranışlarını gerçekleştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Arkadaşlarını rahatsız etme davranışları teması içeriğine bakıldığında öğrencilerin arkadaşlarını dikkatini dağıttığı ve rahatsız ettiği davranışların meydana geldiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin saygı göstermemesi davranışları teması içeriğine

bakıldığında öğrencilerin birbirlerini dinlemedikleri ve öğrencilerin birbirlerine saygı göstermediği istenmeyen davranışları sonucuna ulaşılmıştır. Diğer tema içeriklerinde tema isimleri ile aynı istenmeyen davranışlar gerçekleştirilmiştir. Duman (2019), Kızıl (2019), Çayak (2013), Sun ve Shek (2012), Özer vd., (2014), Aydın (2012), Çankaya (2011), Dağlı ve Baysal (2011), Sadık ve Aslan (2015) sınıf içinde istenmeyen öğrenci davranışları üzerine yaptıkları çalışmalarda karşılaşılan istenmeyen davranışlarda benzer istenmeyen öğrenci davranışlarına ulaşılmıştır ve çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemini oluşturan istenmeyen öğrenci davranışlarının yol açtığı sorunlara ait görüşler incelenmiş olup öğrenciye yönelik sorunlar, aileye yönelik sorunlar, öğretmene yönelik sorunlar, eğitim-öğretime yönelik sorunlar temalarının ortaya çıktığı görülmektedir. Öğrenciye yönelik sorunlar teması içeriğine bakıldığında istenmeyen bu davranışların öğrencilerin olumsuz davranışlar öğrenmesine, öğrencilerin akran ilişkilerinin bozulmasına, öğrencilerin sosyal gelişimine zarar verdiğine, sorumluluk bilincinin oluşmamasına, öğrencinin derse karşı motivasyonun düşmesine, öğrencinin kendisine veya başka öğrenciye zarar vermesine, diğer öğrencilerin rahatsız olmasına, öğrencilerin dikkatinin dağılmasına neden olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Aileye yönelik sorunlar teması içeriğine bakıldığında istenmeyen bu davranışların aile içinde anlayışsız bireylerin yetişmesine, ailelerin ilgisiz olmasına, aile içi ilişkilerde sorun oluşmasına neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmene yönelik sorunlar teması içeriğine bakıldığında istenmeyen bu davranışların öğretmenin zamanı verimli kullanılmasına engel oluşturduğu, öğretmenin derse karşı motivasyonun düşmesine neden olduğu, öğretmenin derse karşı performansının düşmesine neden olduğu, öğretmenin derste dikkatinin dağılmasına neden olduğu, öğretmenin müfredatı yetiştirememesine neden olduğu, öğretmenin belirlenen hedeflere ulaşmada sorunlara neden olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Eğitim-öğretime yönelik sorunlar teması içeriğine bakıldığında istenmeyen bu davranışların dersin işlenişine zarar verdiği, diğer öğrencilerin eğitim hakkını ellerinden aldığı, eğitim yapısının zarar gördüğü, öğrencilerin akademik gelişime zarar verdiği, derslerin verimsiz geçmesine neden olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Özer vd., (2014), Siyez (2009), Sadık (2008) yaptıkları çalışmalarda öğrencilerde istenmeyen davranışların bulunmasının ailelerin ilgisizlik seviyesinin artmasına yol açtığı, aile içi ilişkilerde sorunların ortaya çıktığı bulgusuna ulaşmış ve çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir. Kızıl (2019), Aslan (2015), yaptıkları çalışmalarda istenmeyen davranışların dersin akışında sıkıntılar ortaya çıkarttığı ve eğitim öğretime zarar verdiği sonucuna ulaşmış çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir.

Araştırmanın üçüncü alt problemini oluşturan istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı gösterilen yaklaşımlar ait görüşler incelenmiş olup öğrenciyle görüşme, sınav yapma, rehberlik servisinden destek almak, problemi belirleme ve önleme çalışmaları yapmak, göz teması kurmak, sorumluluk vermek, görmezden gelmek, etkinlikler yapmak, uyarıda bulunmak, ortamdaki uzaklaştırma ve değiştirme, doğru davranışa yönlendirme, okul yönetimi ile iletişime geçme, ödül ve ceza vermek, aileden destek almak temalarının ortaya çıktığı görülmektedir. Problemi belirleme ve önleme çalışmaları teması içeriğine bakıldığında öğretmenlerin istenmeyen davranışlar karşısında problemin belirlendiği ve probleme uygun önleme çalışmalarının yapıldığı, gözlem yapıldığı ve problemin temeline inilmeye çalışıldığı, problemi ortadan kaldırma için farklı yöntem-teknikler uygulandığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Sınav yapma teması içeriğinde öğretmenlerin sözlü sınav yaptığı, soru sorduğu; sorumluluk verme teması içeriğinde öğrencinin hatasını gidermesi için görev verdiği, öğrenciye sorumluluk verdiği; uyarıda bulunmak teması içeriğinde davranışın sonuçları hakkında uyarılarda bulunulduğu, sözlü olarak uyarıda bulunulduğu; ortamdaki uzaklaştırma ve değiştirme teması içeriğine bakıldığında öğrenciyi sorun çıkarttığı ortamdaki uzaklaştırdığı, öğrencinin sorun

çıkarttığı ortamı değiştirdiği, öğrencinin yerini değiştirdiği; sonuçlarına ulaşılmıştır. Diğer tema içerikleri ise tema isimleri ile aynı isimde bulunmaktadır. Özer vd., (2014), Dağlı ve Baysal (2011), Kızıl (2019), Çayak (2013) yaptıkları çalışmalarda istenmeyen davranışlar karşısında öğretmenlerin bireysel görüşme yaptığı sonucuna ulaşmış çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir. Özer vd., (2014), Kılıç -Özmen (2009), Sipahioğlu (2008), Tolunay (2008), Gündüz ve Konuk (2016), Duman (2019), yaptıkları çalışmalarda istenmeyen davranışlar karşısında öğretmenlerin sözlü olarak öğrencileri uyardığı sonucuna ulaşmış ve çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir. Kızıl (2019), (Başar, 2014) öğretmenlerin istenmeyen davranışlar karşısında ödül ve ceza sistemini uyguladıkları sonucuna ulaşmış ve çalışmanın bulguları ile tutarlılık göstermektedir. Kızıl (2019), Özer, Bozkurt ve Tuncay (2014), yaptıkları çalışmalarda istenmeyen davranışlar karşısında görmezden gelme, sorumluluk verme yaklaşımlarını kullandıkları sonucuna ulaşmış ve çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir. Aydın (2015), Tezcan ve Demir (2006), Kızıl (2019) yaptıkları çalışmalarda istenmeyen davranışlar karşısında öğretmenlerin rehberlik servisinden destek aldığı sonucuna ulaşmış ve çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir.

Araştırmanın dördüncü alt problemini oluşturan istenmeyen öğrenci davranışlarının altında yatan nedenlere ait görüşler incelenmiş olup sosyal çevreden kaynaklanan sebepler, aileden kaynaklanan sebepler, öğretmenden kaynaklanan sebepler, öğrenciden kaynaklanan sebepler temalarının ortaya çıktığı görülmektedir. Aileden kaynaklanan sebepler teması içeriğine bakıldığında istenmeyen öğrenci davranışlarının oluşma sebepleri arasında ailelerin öğrenci ihtiyaçları karşılama konusunda yeteri kadar destek sağlayamaması, ailenin ekonomik durumunun düşük olması, ailenin öğrenciye yaklaşım şeklinin doğru olmaması, aile içi ilişkilerin şekli, aile tarafından baskı görme, çocuğa birey gözüyle bakılmaması, ailenin eğitim seviyesinin düşük olması, ailenin çocuk ile yeteri kadar ilgilenmemesi sonuçlarına ulaşılmıştır. Öğretmenden kaynaklanan sebepler teması içeriğine bakıldığında istenmeyen öğrenci davranışlarının oluşma sebepleri arasında öğretmenlerin yeterince profesyonel yaklaşamamaları, öğrenciye birey gözüyle bakılmaması, öğrencinin yaptığı davranışa hiçbir zaman yaptırım uygulanmaması, öğrenci ile olan iletişimin yetersiz olması, öğrenci ile olan işbirliğinin yetersiz olması, öğretmenin öğrenciyi yeterince tanımaması, öğretmenin davranışlarında tutarsız davranması, öğretmenin sınıf yönetimi becerilerinin yetersiz olması sonuçlarına ulaşılmıştır. Öğrenciden kaynaklanan sebepler teması içeriğine bakıldığında istenmeyen öğrenci davranışlarının oluşma sebepleri arasında dikkat çekmek için davranışı gösterebileceği, istenmeyen davranışı iletişim aracı olarak gördüğü, derslerin önemsiz olduğunu düşündüğü, öğrencinin okula uyum sağlayamadığı, öğrencinin okulu eğitim ortamı olarak görmediği, öğrencinin kendini ifade edemediği, öğrencinin ders motivasyonunun düşük olduğu, öğrencide öğrenme güçlüğüne olabileceği, öğrencinin özgüveninin düşük olabileceği, öğrencinin hazır bulunuşluk seviyesinin düşük olabileceği, öğrencinin sosyal medyaya bağımlı ve olumsuz etkilenebildiğinin istenmeyen davranış gösterme sebepleri olabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Özer vd., (2014), Siyez (2009), Sadık (2008), yaptıkları çalışmalarda istenmeyen davranışların altında yatan sebeplerde ailenin büyük etkisi olduğu sonucuna ulaşmış ve çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir. Kızıl (2019), Özenç vd.(2016) yaptıkları çalışmalarda istenmeyen davranış sebeplerinin öğrencilerin derse karşı isteksiz olması, okul önemsemediği, motivasyonunun düşük olduğu sonucuna ulaşmış ve çalışmanın bulguları ile tutarlılık göstermektedir. Kızıl (2019), Sadık (2017), Gündüz ve Can (2013), Goodwin (2016), (Ercan, 2010), Sarıtaş (2000) yaptıkları çalışmalarda öğretmenin yaklaşım biçiminin, davranış şeklinin ve öğretmenin sınıf yönetimi konusunda becerisinin yeterli düzeyde olmamasının istenmeyen davranışlara yol açtığı sonucuna ulaşmış ve çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir. Kızıl (2019), Gündoğdu (2013) yaptıkları çalışmalarda sosyal çevrenin ve

sosyal medya bağımlılığının öğrencilerde istenmeyen davranışlara sebep olduğu sonucuna ulaşmış ve çalışmanın bulgusu ile tutarlılık göstermektedir.

Araştırmanın sonuçlarından hareketle aşağıdaki önerilerde bulunmaktadır:

- İstenmeyen öğrenci davranışlarını ortaya çıkaracak faktörlerin belirlenmesinin ve çözüm yaklaşımlarının değerlendirilmesinin öğretmenlere fayda sağlayacağı düşünülmektedir.
- İstenmeyen davranışların önlenmesi, kontrol edilmesi açısından rehberlik servisinden faydalanılmasının istenmeyen bu davranışların azaltılmasına katkı sunacağı düşünülmektedir.
- Sınıf kurallarının belirlenmesinde öğrencilerin aktif olmasının sağlanmasının istenmeyen davranışların önlenmesinde öğretmenlere katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- İstenmeyen davranışlara ilişkin öğrenci aileleri ile işbirliği yapılması ve destek sağlanmasının fayda sağlayacağı düşünülmektedir.
- Öğretmenlere sınıf yönetimi konusunda, istenmeyen davranışlarla baş etme konusunda hizmet içi seminerlerin verilmesinin katkı istenmeyen davranışların azaltılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- İstenmeyen öğrenci davranışlarının türleri ve sıklıkları okuldan okula, sınıftan sınıfa geçebileceği için istenmeyen davranışlar için uzman birimlerin okulda bulunmasının katkı sunacağı düşünülmektedir.
- Araştırmanın örnekleminin sınırlı olması sebebi ile benzer çalışmaların daha büyük araştırma gruplarına uygulanmasının araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğine fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Yapılacak olan benzer çalışmaların nicel ve karma desenli araştırmalarla desteklenmesi daha güvenilir, geçerli, ayrıntılı ve farklı bakış açısı sunması açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

REFERENCES

- Adıgüzel, G. (2016). *Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi).
- Arabacı, İ. B. (2005). Öğretme-öğrenme sürecinde öğrencilerin katılımı ve sınıfta demokrasi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 30(316), 20-27.
- Ataman, A. (2001). *Sınıf İçinde Karşılaşılan Davranış Problemleri ve Bunlara Karşı Geliştirilen Önlemler*, Nobel Yayınları. Ankara
- Aydın, A. (2012). *Sınıf Yönetimi* (15. Baskı), Pegem Akademi Yayınları, Ankara.
- Aydın, Ayhan. *Sınıf Yönetimi*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıt. Ltd. Şti., 2000, 3. Basım.
- Başar, H. (1999). *Sınıf Yönetimi*, MEB Yayınları. Ankara, 29, 30-37.
- Başar, H. (2001). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Başar, H. (2014). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık [e-kitap sürümü]. <https://ws1.turcademy.com> adresinden edinilmiştir.
- Bilir, A. (2014). Sınıf yönetiminde başarının aracı: Önlemsel Model. *Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 20(78), 203-214.
- Burden, P. R. (1995). *Classroom Management and Discipline: Methods To Facilitate Cooperation and Instruction*. Longman Publishers USA, 10 Bank Street, White Plains, NY 10606-1951.

- Büyükuysal, E. (2016). *Ortaöğretim İngilizce öğretmenlerinin sınıf yönetimi yaklaşımları ile kişilik tipleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi).
- Celep, C. (2002). Sınıf yönetimi ve disiplin, Ankara: Anı Yayıncılık, yenilenmiş 2.
- Cooper, C. W. (2003). The detrimental impact of teacher bias: Lessons learned from the standpoint of African American mothers. *Teacher Education Quarterly*, 30(2), 101-116.
- Cömert, D., & Güleç, H. (2004). Okulöncesi eğitim kurumlarında aile katılımının önemi: öğretmen-aile-çocuk ve kurum.
- Creswell, J. (2020). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. CA: Sage
- Çalık, Temel. "Sınıf Yönetimi ve Özellikleri," (Edit.:Leyla Küçükahmet) Sınıf Yönetimi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2004, 6. Baskı.
- Çankaya, İ. (2011). Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları İstenmeyen öğrenci Davranışları ve Bu Davranışlarla Başa Çıkma Yolları, *Turkish Studies – International Periodical For The Languages, Litaratüre and History of Turkish or Turkic* Volume 6/2 Spring 2011, p. 307 – 316.
- Çayak, S. (2013). *Öğretmen-veli işbirliği ile ilköğretim öğrencilerinin sınıf içindeki istenmeyen davranışları arasındaki ilişki* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Çelik, V. (2003) *Sınıf Yönetimi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Dağlı, A. ve Baysal, N. (2011). İlköğretim II. kademede görevli öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları disiplin sorunlarına ve bunların çözüm yollarına ilişkin görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(38), 61-78.
- Demirtaş, H., Cömert, M., & Özer, N. (2011). Öğretmen adaylarının özyeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 36(159).
- Dönmez, Ö., Aşantoğrul, S., Karasulu, M., & Bal, E. (2018). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetiminde istenmeyen davranışlara karşı kullandığı stratejilerin incelenmesi.
- Dönmez, Ö., Aşantoğrul, S., Karasulu, M., & Bal, E. (2018). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetiminde istenmeyen davranışlara karşı kullandığı stratejilerin incelenmesi.
- Duman, R. (2019). *Öğretmen Görüşlerine Göre Sınıf İçinde İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Çözüm Yolları*. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Durulmuş, M. (2018). *Bir kamu ilkokulunda öğrencilerin istenmeyen davranışların nedenlerine ve çözümüne ilişkin durum çalışması* (Yüksek Lisans Tezi).
- Ercan, L. (2010). Sınıf yönetimi ve disiplinle ilgili kurallar geliştirme ve uygulama. L. Küçükahmet (Ed), *Sınıf yönetimi* içinde (s. 183-210). Ankara: Nobel.
- Erden, M. (2005). *Sınıf Yönetimi*, Epsilon Yayıncılık.
- Erden, Münire. *Sınıf Yönetimi*. İstanbul: Alkım Yayınevi, 2001.
- Ertürk, S. (1994) *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Meteksan Yayınevi.
- Goodwin, A, Yıldırım, A., & Akın, S.L. (2016). Classroom management through the eyes of elementary teachers in Turkey: A phenomenological study. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 16(3), 771-797. doi:10.12738/estp.2016.3.0376

- Gündoğdu, S. (2013). *İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin sınıf yönetiminde istenmeyen öğrenci davranışlarına ilişkin görüşleri ve bu davranışlara karşı uyguladıkları stratejiler* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Hasan Kalyoncu Üniversitesi, İstanbul.
- Gündüz, Y. ve Can, E. (2013). Öğrenci görüşlerine göre ilköğretim ve ortaöğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi ilkelerine uyma düzeyleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 19(3), 419-446. doi:10.1177/000494411105500204.
- İlgar, L. (2000) *Eğitim Yönetimi Okul Yönetimi Sınıf Yönetimi*, İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Keleş, Z. (2010). *İlköğretim okulları birinci kademe sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlarla baş etme yöntemleri* (Yüksek Lisans Tezi).
- Keskin, R. (2009). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi ve istenmeyen öğrenci davranışlarıyla baş etmede kullandıkları yöntemlere ilişkin görüşlerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi).
- Kılıç – Özmen, Z. (2009). İlköğretim Öğretmenlerinin Duygusal Zekâ Düzeyleriyle Öğrencilerin İstenmeyen Davranışlarını algılamaları ve Başa Çıkma Yöntemlerin Arasındaki İlişki, *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi*, İstanbul.
- Kızıl, A. (2019). *Öğretmenlerin görüşlerine göre istenmeyen öğrenci davranışları ve geliştirdikleri çözüm önerileri* (Master's thesis, ESOGÜ, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Korkmaz, İ. (2002). İstenmeyen davranışların önlenmesi. *Sınıf Yönetimi*, (Ed. Kaya, Z.) PegemA Yay., Ankara.
- Küçükahmet, L. (2003) *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Merriam, S. (1998). *Qualitative research and case study applications in education*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Okutan, M., Aksoy, N., Özden, Y., Ekici, G., Kısaç, İ., Ergün, M., Öztürk, B., Türnüklü, A., Güven, M., Özdemir, A.(2017). *Sınıf yönetimi* (Ondördüncü Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Özenç, E., Özcan, Z., Güçlü, F. ve Güney, E. (2016). 4+4+4 eğitim sisteminin beşinci sınıf öğrencilerine yansımaları: Öğretmen görüşleri. *İlköğretim Online*, 15(2). 560-580.
- Özer, B., Bozkurt, N. ve Tuncay, A. (2014). İstenmeyen öğrenci davranışları ve öğretmenlerin kullandıkları başa çıkma stratejileri. *Turkish Journal of Educational Studies*, 1(2), 152-189.
- Öztürk, B. (2002). Sınıfta İstenmeyen Davranışların Önlenmesi ve Giderilmesi, *Ed: Emin Karip, Sınıf Yönetimi, Pegem Yayıncılık, Ankara*
- Öztürk, B. (2003). Sınıfta istenmeyen davranışların önlenmesi ve giderilmesi. E. Karip (Ed), *Sınıf yönetimi* içinde (s. 132-166). Ankara: Pegem Akademi.
- Sadık, F. (2008), İstenmeyen Davranışlarla Baş Etme Stratejilerinin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre İncelenmesi, *İlköğretim Online*, 7(2), 232-251, 2008. [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>
- Sadık, F. (2017). Lise öğretmenlerinin sınıf yönetimine yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 14(2),1441-1468. doi:10.14687/jhs.v14i2.4412
- Sadık, F. ve Aslan, S. (2015). İlkokul sınıf öğretmenlerinin disiplin problemleri ile ilgili görüşlerinin incelenmesi. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish*, 10(3), 115-138.

- Sarı, H. ve Dilmaç, B. (2004). Sınıf yönetiminin temelleri. M. Gürsel, H. Sarı ve B. Dilmaç (Ed). *Sınıf yönetimi* içinde (s. 71-98). Konya: Eğitim Kitabevi.
- Sarıtaş, M. (2010). Öğretmen-veli görüşmelerinin yönetimi. M. Şişman ve S. Turan (Ed), *Sınıf yönetimi* içinde (s. 208-223). Ankara: Pegem Akademi.
- Seidman, I. (2006). *Interviewing as qualitative research: A guide for researchers in education and the social sciences*. New York: Teachers College Press.
- Sevce, S. (2017). *İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi).
- Sezgin, F. ve Duran, E. (2010). İlköğretim okulu öğretmenlerinin öğrencilerin istenmeyen davranışlarına yönelik önleme ve müdahale yöntemleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(1), 147-168.
- Sipahioğlu, E. (2008). İlköğretim I. Kademe Sınıf İçi İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Çözüm Önerileri (Narlidere Örneği), *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul.
- Siyez, D. M. (2009). Liselerde Görev Yapan Öğretmenlerin İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına Yönelik Algıları ve Tepkileri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 25
- Sun, R. C., & Shek, D. T. (2012). Student classroom misbehavior: an exploratory study based on teachers' perceptions. *International Journal of Child Health and Human Development*, 6(1), 49-50. doi:10.1100/2012/208907.
- Şahin, E. (2002). Etkili sınıf yönetimi için kurallar oluşturmada pozitif disipline dayalı bazı öneriler.
- Şentürk, H. ve Oral, B. (2008). Türkiye’de sınıf yönetimi ile ilgili yapılan bazı araştırmaların değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(26), 2-13.
- Şişman, Y. (2014). Engellilerler Açısından Eşitlik, Ayrımcılık ve Eğitim Hakkı.
- Tanhan, F. ve Şentürk, E. (2011). Sınıf içi istenmeyen öğrenci davranışlarına yönelik öğretmen tutumları ölçeğinin geliştirilmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(35), 44-53.
- Tertemiz, N. (2009). Sınıf yönetimi ve disiplin modelleri. L. Küçükahmet (Ed), *Sınıf yönetimi* içinde (s. 110-131). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tertemiz, Neşe. “Sınıf Yönetimi ve Disiplin” (Edit.:Leyla Küçükahmet) *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2004, 6. Baskı.
- Terzi, A. R. (2002). Sınıf yönetimi açısından etkili öğretmen davranışları. *Milli Eğitim Dergisi*, 155(156), 162-169.
- Tezcan, H. ve Demir, Z. (2006). Lise kimya öğretmenlerinin sınıf disiplini hakkındaki görüşleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(1), 101-112.
- Tolunay, A. (2008). Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Karşılaştıkları İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Bu Davranışlara Karşı Kullandıkları Baş Etme Yöntemleri, *Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*.
- Toprakçı, E. (2002) *Sınıf Örgütünün Yönetimi*, Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Turan, A. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları istenmeyen davranışlar ve bu davranışlara karşı kullandıkları stratejiler (Mersin İli Örneği)*(Yüksek Lisans Tezi).
- Türnüklü, Abbas ve diğerleri. “İlköğretim Okullarında Çalışan Öğretmenlerin Öğrencilerin Sorunlu Davranışlarıyla Başa Çıkma Stratejileri” Abant İzzet

Baysal Üniversitesi.X.Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi (3.Cilt).Abant İzzet Baysal Üniversitesi Yayınları.Bolu,2001.

- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yiğit, B. (2004). Sınıfta disiplin ve öğrenci davranışının yönetimi. *Sınıf Yönetimi*, (Ed. Şişman, M., Turan, S.) Öğreti Yay., Ankara.